

I

”Damascus Gate”, svarar jag när chauffören i minibussen, som tar oss från Ben Gurions flygplats utanför Tel Aviv till Jerusalem, frågar var jag vill bli avsläppt.

Belägen på nordvästra sidan av staden har Damaskusporten i århundraden varit huvudingången till det gamla Jerusalem. Här passerar vägen mot Nablus, det bibliska Shekem, där Esaus bror Jakob ligger begravd.

Damaskusporten är en av sju portar in i Gamla staden och ett av de bäst bevarade exemplen på osmansk arkitektur i regionen. En åttonde, Gyllene porten, är igenmurad sedan 600-talet och sägs vara en eskatologisk port. På arabiska kallas den Bab al-Rahma, Barmhärtighetens port, och kommer att öppnas först på domedagen. Judar tror att det är genom denna port som Messias en dag ska göra sitt inträde i staden.

I modern tid har Damaskusporten, som leder in till de muslimska kvarteren med dess många basa-

rer, blivit en symbol för palestiniernas frihetslängtan. Härifrån är det bara några minuters promenad upp till tempelberget, en plats där en delikat maktbalans upprätthålls genom status quo.

2

I Jerusalems gamla stad, ett område omkring en kvadratkilometer stort, har såväl judendomen som kristendomen och islam några av sina viktigaste heliga platser.

Genom Damaskusporten passerar dagligen kristna pilgrimer på sin väg till Uppståndelsekyrkan, där traditionen säger att Jesus blev korsfäst och där han uppstod ur sin grav.

På den smala gränden innanför porten trängs judar i skymningen vid sabbatens ingång, alla i riktning mot Västra muren, det enda som återstår av det andra templet, boningen för Herrens *Shekinah*.

Om fredagarna strömmar fromma muslimer genom Bâb al-'Amud, som porten kallas på arabiska, för att delta i bönen i Al-Aqsamoskén på tempelberget varifrån profeten Muhammed enligt muslimsk tradition steg upp genom de sju himlarna på en vit häst.

En och samma gata genom en och samma port

leder till tre heliga platser, ”som en artär in i stadens bultande hjärta”, som författaren Stephanie Saldaña, själv bosatt i denna stad, uttrycker det.

Damaskusporten blev även min väg in i den muromgärdade Gamla staden under mina besök i Jerusalem mellan åren 2012 och 2018. Jag kom för att bättre lära känna den profet, av sina egna landsmän anklagad för landsförräderi, som med egna ögon fick se det första templet brännas ner av soldaterna från norr.

3

Freden har aldrig kommit enkelt till Israel. När harpvirtuosen och herdekungen David enar nationen är det efter sju års blodigt inbördeskrig. Ytterligare sju år senare, år 999 f Kr, intar han en liten befäst stad på en bergsrygg i öknen och gör den till folkets nya huvudstad. Den kallades vid denna tid Sion, eller Jevus eftersom den beboddes av jevuseerna, ett av de sju kananeiska folken. I flera hundra år hade den varit en kananeisk enklav på israeliskt territorium.

Jevuseerna var mästertliga konstruktörer och staden ansågs ointaglig. Exakt hur David lyckades inta Jerusalem är höljt i dunkel. Den fåordiga dokumentationen i bibeltexten har i förening med

arkeologiska utgrävningar gett upphov till en rad fantasieggande förklaringar. Ett möjligt scenario är att en av Davids befälhavare, Joav, lyckades med den heroiska bedriften, kanske nattetid, att ta sig in i den befästa staden genom att hasa sig upp genom den vattentunnel som förband staden med Gihonkällan, en källa som fortfarande flödar och som fick de första bosättarna att slå sig ner här för mer än femtusen år sedan. Väl inne i staden öppnar Joav en av dess portar så att Davids män som väntade i Kidrondalen kunde ta sig in.

Så blev Sions citadell "Davids stad", och därmed börjar en historia som skulle göra Jerusalem till världens navel. Eller som Simon Montefiore uttrycker det i sin biografi över den heliga staden: "Historien om Jerusalem är historien om världen."

4

Alldeles intill Damaskusporten löper den osynliga linje som 1948, efter det som i Israel kallas självständighetskriget och i palestinsk historieskrivning *Nakba*, katastrofen, gjorde Jerusalem till en delad stad. Den arabisktalande östra delen av Jerusalem där Gamla staden ligger, liksom områdena väster om Jordan, tillhörde från 1948 och fram till sexdagarskriget i juni 1967 Jordanien. Från Damas-

kusporten kunde man då kliva in i en taxi och resa till Amman eller Damaskus, ja, om man önskade ända till Bagdad eller Mekka.

Efter 1967 kom östra Jerusalem, och därmed Gamla staden med sina heliga platser, att kontrolleras av Israel. Men medan Jerusalem av israeliska myndigheter därefter beskrivits som en återförenad stad, förblir Jerusalem en av de mest delade städerna i världen, med skilda kvarter, affärer, skolor och busslinjer för palestinier och israeler. Ett synligt tecken på misstrogenheten är den separationsbarriär av taggtråd och grå betong som numera förfular stadens berömda kullar. Förenta Nationerna har beskrivit Jerusalem – liksom Betlehem – som en *corpus separatum*, en fristående kropp, vars identitet väntar på att avgöras.

Ärren i den stad som sedan 1500-talet tillhörde det osmanska riket, från 1918 kom att stå under brittiskt mandat, därefter blev en del av Jordanien och nu alltså står under israeliskt styre, är påtagligt kännbara när jag kliver av bussen, tar min ryggsäck och vandrar genom Damaskusporten mot gästhemmet i det kloster utmed Via Dolorosa där ett rum väntar på mig.

Varje hörn längs denna Smärtornas väg bär på minnen från det förflutna.